

Q.P. Code : 28859

**[For External students – 3 Hours
For Internal students – 2 Hours 15 Minutes]**

**[Total Marks:100
Total Marks : 75]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. External students should attempt any four question.
  2. Internal students should attempt any three question from question no 1 to 6.
  3. All questions carry equal marks.

- Q. 1** Review briefly the conception of human nature relation changed overtime. **25**
- Q. 2** ‘Modern society is a Risk society’. Critically evaluate the Beck’s ideas on risk society. **25**
- Q. 3** Analyse recent discussion on global warming and its causes and consequences. **25**
- Q. 4** Explain in detail the various ways in which depletion of resources in taking place and its impact on local communities. **25**
- Q. 5** Discuss how the government’s forest policy affected both the forest and the local communities dependent on it. **25**
- Q. 6** Write short notes on **any two**: **25**
- a) Intellectual property rights
  - b) Cultural ecology
  - c) Waste management
  - d) Environmental possibilism
- Q. 7** Critically evaluate the concept of eco-feminism as developed by Vandana Shiva. **25**
- Q. 8** Write an essay on sustainable development in India. **25**

*****

[बहिःशाल विद्यार्थ्यांनकरिता (३ तास)

[एकूण गुण:१००

नियमित विद्यार्थ्यांनकरिता (२ तास १५ मिनिटे)]

एकूण गुण : ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
2. नियमित विद्यार्थ्यांनी प्र. क्र. १ ते ६ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक ७ ते ८ सोडवू नयेत.
3. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ मानव व निसर्ग यांच्या बदलत्या संबंधाचा थोडक्यात आढावा घ्या. २५
- प्र. २ 'आधुनिक समाज हा धोकादायक समाज आहे' बरेकच्या धोकादायक समाजावर (risk society) असणारे विचारांचे टिकात्मक मूल्यमापन करा. २५
- प्र. ३ जागतिक तापमाना वृद्धी संबंधी सध्या चालू असलेल्या चर्चेवर माहिती देवून त्याची कारणे व परिणामाची मीमांसा करा. २५
- प्र. ४ स्थानिक साधनसामग्रीचा न्हास कोणकोणत्या मार्गाने होत आहे आणि त्याचा स्थानिक समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा. २५
- प्र. ५ शासकीय वन धोरणांचे जंगले व त्यावर अवलंबून असणाऱ्या आदिम व स्थानिक समाजावर काय परिणाम झाला त्याचे टिकात्मक मूल्यमापन करा. २५
- प्र. ६ कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५
अ) बौद्धिक संपदेवरील अधिकार
ब) सांस्कृतिक पर्यावरण
क) घनकचरा व्यवस्थापन
ड) पर्यावरणीय सकारात्मकता
- प्र. ७ वंदना शिवा यांनी विकसित केलेल्या पर्यावरणीय स्त्रीवादी संकल्पनेचे टिकात्मक मूल्यमापन करा. २५
- प्र. ८ भारतातील चिरंतर विकासाची संकल्पना यावर निबंध लिहा. २५

*****